

Posudek rigorózní práce

Mgr. Eva Novotná

UPLATNĚNÍ ABSOLVENTŮ OBORU PŘEKLADATELSTVÍ A TLUMOČNICTVÍ V PRAXI

(Graduates of the Institute of Translation Studies and their Opportunities on the Labour Market)

UK FF ÚTRL Praha, březen 2015

Rigorózní práce Evy Novotné má charakter teoreticko-empirické studie a je jedním z mála empirických výzkumů věnovaných uplatnění absolventů oboru překladatelství a tlumočnictví na Ústavu translatologie FF UK v Praze (dříve Katedra překladatelství a tlumočnictví FF UK a Univerzita 17. listopadu) z let 1967-2010 na trhu práce. Práce navazuje na průzkum uplatnění absolventů oboru překladatelství a tlumočnictví, jenž byl uskutečněn na Ústavu translatologie FF UK v roce 1997 v rámci grantu MŠMT ČR (FRVŠ).

Předložená rigorózní práce je totožná s diplomovou magisterskou prací Evy Novotné, která byla v obou posudcích (vedoucí DP i oponentem) navržena, aby byla uznána bez jakýchkoliv úprav i jako práce rigorózní. Návrh uznání DP jako rigorózní práce je explicitně uveden i v Protokolu SZK. Z tohoto důvodu předkládáme pouze jeden posudek na tuto rigorózní práci.

Kromě toho byla DP Mgr. Evy Novotné publikována jako samostatná monografie ve vydavatelství FF UK v řadě VARIA (2013), a to u příležitosti oslav 50. výročí existence oboru překladatelství a tlumočnictví v České republice (Československu).

Rigorózní práce má 197 stránek (+15 stránek tištěných příloh + CD s dalšími elektronickými přílohami) a je rozdělena do dvou částí: teoretické a empirické a do sedmi základních kapitol (3+4) a řady podkapitol. Teoretická část pojednává o uplatnění z hlediska vzdělávací politiky i z hlediska translatologie a popisuje trendy v odvětví jazykových služeb a problémy trhu práce s překlady a tlumočením ve světovém i evropském kontextu, s důrazem na české prostředí a jeho specifika (s. 15-60). Autorka nastiňuje rovněž, jakým způsobem se důraz na profesní uplatnění projevuje v současných studijních plánech a v různých projektech Ústavu translatologie. Empirická část podrobně a téměř perfekcionistaicky představuje výsledky dotazníkového šetření (378 vyplněných dotazníků) zaměřeného na aktuální postavení absolventů oboru překladatelství a tlumočnictví z let 1967-2010 na pracovním trhu, na průběh jejich profesní dráhy, na jejich přechod na pracovní trh po ukončení studia, dále na některé aspekty práce překladatelů a tlumočnicků na volné noze, na hodnocení absolvovaného studia a okrajově také na vnímání překladatelské a tlumočnické profese u absolventů (s. 61–182). Autorka zvolila metodu jednorázového průřezového šetření a odpovědi na své otázky z dotazníků (pět výše uvedených tematických okruhů) diskutuje podrobně v závěrečné kapitole.

Z dotazníkového šetření vyplývá, že absolventi magisterských studijních programů překladatelství a tlumočnictví na ÚTRL (respektive KTP či USL) většinou neměli problémy s přechodem na pracovní trh. Nejčastěji se uplatňují ve vystudovaném oboru, část z nich v kombinaci s dalšími obory, přičemž pro většinu z nich je překlad a/nebo tlumočení hlavním zdrojem příjmů. Respondenti, kteří pracují v oboru, nejčastěji působí jako OSVČ. Přibližně 40% respondentů uvedlo, že v současné době působí pouze v oboru překladatelství a tlumočnictví a téměř stejné procento respondentů uvádí, že se vystudovanému oboru věnovalo po 80-100% celé své profesní dráhy. Podíly respondentů působících v oboru a mimo obor se příliš neliší v jednotlivých skupinách respondentů utvořených podle roku ukončení studia.

Více než jedna pětina respondentů v průběhu své profesní dráhy někdy pracovala pro instituce EU. Jedna třetina respondentů (u absolventů z let 1967-89 pak téměř polovina) se dlouhodobě věnovala pedagogické činnosti. Většina respondentů uvádí, že jejich představy o zaměstnání se splnily, nejspokojenější jsou, co se týče uplatnění získaného vzdělání, seberealizace a sladění rodinného a profesního života. Většina respondentů po ukončení studia získala další vzdělání či kvalifikaci, více než tři čtvrtiny plánují zvyšování kvalifikace do budoucna. Více než tři čtvrtiny respondentů se domnívají, že jim v nejbližších letech nehrozí ztráta zaměstnání či nedostatek zakázek.

Respondenti nejčastěji uvádějí, že studium je dobře připravilo pro vstup do praxe. Překladatelskou a tlumočnickou profesi nejčastěji považují za atraktivní a perspektivy současných absolventů ÚTRL hodnotí jako spíše dobré. V případě hypotetické opětovné volby vzdělávací dráhy by většina z nich volila stejné studium, přestože řad z nich má k absolvovanému studiu kritické připomínky.

Práce Evy Novotné bohatě splňuje všechny náležitosti rigorózní práce, je napsaná jasně, kultivovaným jazykem, působí logicky a uceleně a přináší řadu nových poznatků. Způsobem zpracování dané problematiky autorka prokázala, že výborně zvládla veškerou odbornou literaturu, že s prostudovanou literaturou a rozsáhlým empirickým materiálem dovede výborně pracovat a je schopna jednotlivé úvahy, názory a poznatky velmi dobře utřídit, předložit a systematizovat. V této souvislosti oceňuji zejména zvládnutí statistiky samotnou autorkou (veškeré výpočty a tabulky jsou jejím vlastním dílem) a mimořádně rozsáhlou bibliografií uvedenou v závěru rigorózní práce (s. 185–192). Eva Novotná věnovala své rigorózní práci, dotazníkovému šetření, jejich distribuci, zpracování a analýze neuvěřitelné množství času a práce tak vznikala více než tři roky. Výsledek však stojí za to.

Rigorózní práci doporučuji k obhajobě a navrhuji, aby na jejím základě a průběhu samotné rigorózní zkoušky byl kolegyni Mgr. Evě Novotné udělen titul PhDr.

PhDr. Bc. Tomáš SVOBODA, Ph.D.
v.r.

Praha 20. 3. 2015